

Presuda za nepovjerenje

Poslije godinu dana raznih istraga i dva suđenja završena je još jedna političko-sudska priča: suđenje Murisu Ljubunčiću. Oslobođajuća presuda ovom studentu elektrotehnike ispunila je malo čija očekivanja. Zadovoljan je iz zatvora išetao samo Ljubunčić, kojem sada preostaje da iznova upozna svoju kćerku, koja je, dok je on bio u zatvoru, i prohodala

Piše: Esad Hećimović

I za zatvorske kapije, Muris Ljubunčić (29) je u popodnevnom satima 16. septembra čekao sa par plastičnih vrećica. Stražari mu nisu dozvoljavali izlazak iz kaznionice, iako je pušten na slobodu. Samo sat vremena ranije, njegovi zatvorski pratioci su zatražili od kamermana i fotoreportera da ga ne slikaju kako izlazi iz zgrade Kantonalnog suda u Travniku, nakon

što je za svega par mjeseci oslobođen dviju optužbi za terorizam. Sada mu nisu dozvoljavali da napusti kaznionu, jer je ispred njene kapije čekala ekipa federalne televizije. "Zašto ga ne puštate", pitao je Ljubunčićev branitelj Almin Dautbegović, advokat iz Zenice. Stražar je odgovorio da ga ne puštaju zbog televizijske kamere snimatelja Ahmeda Begićevića, koga je nekoliko

stražara uporno opominjalo da ne snima ulaz u kaznionu. "To što radite je bespravno lišavanje slobode", upozorio je stražare advokat Dautbegović. Tek tada je pušten.

Sa svojim primjerkom Kur'ana i knjigama za ispite na trećoj godini Elektrotehničkog fakulteta, što su se našli među najvažnijim stvarima na koje je imao pravo u istražnom zatvoru, Muris Ljubunčić je nakon godinu dana prvi put izašao iz zatvora, bez pratnje zatvorskih stražara. Prišao je snimatelju sa oklijevanjem. Ni njegovi prijatelji koji su ga dočekali ispred kaznionice nisu bili sigurni kakav je zaista islamski stav prema snimanju za televiziju. Da li se zabrana snimanja ljudskog lika odnosi samo na crtanje, ili uključuje i fotografisanje i televizijsko snimanje? Stavovi različitih predstavnika islamske uleme u Arabiji se razlikuju. Ljubunčić je, obarajući pogled pred kamerom, samo kratko rekao da je očekivao oslobođajuću presudu, jer nije bio kriv.

"Terorista" na ispitu Tačnije, izričući presudu Vijeća Kantonalnog suda u Travniku, sudija Anđelko Marjanović je rekao da tokom suđenja optužba protiv Ljubunčića nije dokazana. "Krivično vijeće Kantonalnog suda u Travniku je odlučilo da se optuženi Muris Ljubunčić oslobađa od optužbe. Tokom suđenja nije dokazano da je počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret. Sudska presuda se mora zasnovati na dokazima, a ne na pretpostavkama", rekao je sudija Marjanović. Nakon višemjesečnog pretresa u travničkoj sudnici, pet članova Vijeća je izreklo presudu svega tri i po sata nakon što su tužilac Behajija Krnjić i advokat Almin Dautbegović ponovili argumente odbrane i optužbe u svojim završnim riječima. Tužilac Krnjić je tvrdio da je izvedeno dovoljno dokaza koji potvrđuju da je Muris Ljubunčić pripremio, postavio i aktivirao eksplozivnu napravu koja je 31. jula 1998. godine usmrtila travničkog policajca hrvatske nacionalnosti Antu Valjana. Advokat Dautbegović je u svojoj završnoj riječi dokazivao da je optužba protiv Ljubunčića montaža, podvala i farsa, jer "Ljubunčić nema nikakve veze sa nedjelom". Tužilac je pokušavao da ospori Ljubunčićev alibi da je 30. jula prošle godine, nakon polaganja ispita u Sarajevu, boravio u Lješevu kod Visokog, u kući svog punca, i potom sutradan u Visokom se sreo sa prijateljima. "To je naknadni konstruisani pokušaj izbjegavanja krivične odgovornosti, jer su se i optuženi i svjedoci alibija tek nakon deset mjeseci sjetili događaja i pripremili za svjedočenje", tvrdio je tužilac Krnjić. Advokat Dautbegović je ponavljao da službeni dokument Elektrotehničkog fakulteta potvrđuje da je Ljubunčić samo dan prije zločina u Travniku polagao ispit u Sarajevu. "Čak i

Zgrada Kantonalnog suda u Travniku

ukoliko dopustimo da su nas svojim iskazima dvoje starih ljudi zaveli, zar neko vjeruje da je moguće pripremiti težak ispit za devetku i istovremeno pripremati ubistvo", ponavljao je advokat Dautbegović. Načinom na koji je izrečena presuda, sudsko vijeće očigledno nije ni prihvatilo, niti osporilo Ljubunčićev alibi. Nije reklo niti da je Ljubunčić nevin, nego da nema dokaza da je on učinio djelo koje mu se stavlja na teret na način na koji je to opisano u optužnici. To je bio očito hrvatsko-bošnjački kompromis članova sudskog vijeća (u koje su bila tri bošnjačka i dva hrvatska člana), a ne pravni ishod.

Presuda protiv Ljubunčića tek treba da bude napisana. Stoga, nije moguće unaprijed predviđati sve razloge zbog kojih su travničke sudije donijele oslobađajuću presudu. Čak jedno vrijeme tokom jula i augusta ni sudije travničkog kantonalnog, niti sudije sadašnjeg Vrhovnog suda nisu željele da ovaj slučaj ostane u njihovim rukama. Po novom Zakonu o Vrhovnom sudu, ovaj sud je nadležan i za suđenje u prvom stepenu po optužnicama za terorizam i druga teška krivična djela. Na traženje iz Travnika da Vrhovni sud Federacije BiH preuzme slučaj Ljubunčić, intervenisao je OHR instrukcijom da se započeti slučajevi dovedu do kraja u ranije zakonski nadležnim sudovima. Nakon ove instrukcije OHR-a, travničko suđenje Ljubunčiću je vrlo brzo okončano oslobađajućom presudom.

Poput jednog svog slavnijeg prethodnika koji je nakon oslobađajuće presude kao "posljednji muslimanski nacionalista u tadašnjoj državi" napustio zeničku kaznionu prije 12 godina, Ljubunčić je svoje zatočeništvo opisao kur'anskim ajetom: "Znajte da ono što vas je zadesilo nije vas moglo mimoći, a ono što vas je mimošlo nije vas moglo zadesiti."

U svom jedinom zatvorskom intervjuu, kojeg je dao islamskom omladinskom časopisu *Saff*, Ljubunčić je rekao na isti način: "Sve ovo je od Allaha i proći će kad Allah odredi." Samo mjesec dana prije njegovog izlaska iz zatvora, kada je najavio da će započeti štrajk gladu kako bi iznudio izricanje bilo kakve presude u svom slučaju, Ljubunčiću je umro otac. "Ja sam dobio potrebna dopuštenja da prisustvujem džezazi, ali nisam otišao. Jednostavno,

nisam mogao sve to izdržati. Svjestan sam da su ova dešavanja oko mene doprinijela očevoj smrti. Osjećao sam griznju savjesti, ali sam svjestan da je to Allahova odredba, jedno iskušenje, jer nisam učinio djelo za koje me se tereti. Jednostavno, u svemu tome sam bespomoćan. Najteže mi je što nisam mogao pomoći ocu kada mu je pomoć bila najpotrebnija", povjerio se Muris Ljubunčić u razgovoru za *Saff*.

Pogrešna policijska taktika

Muris Ljubunčić je uhapšen i pritvoren 25. septembra 1998. godine. Sudsko vijeće bugojanskog Općinskog suda oslobodilo je Murisa Ljubunčića prve optužbe za terorizam 24. maja ove godine. Prvobitno je bio optužen za pomaganje i osiguravanje alibija za

članove "bugojanske grupe", koji su 16. augusta 1997. godine "izvršili miniranja kuća i ispaljivanje zolja na stambene objekte lica hrvatske nacionalnosti u selu Čurčića Lug kod Bugojna". Ljubunčić je i tada tvrdio da "ni na koji način nije povezan sa djelom koje mu se stavlja na teret", ali je i bugojanski tužilac ocijenio da je "njegova odbrana sračunata na izbjegavanje krivične odgovornosti". Sudsko vijeće bugojanskog suda odbacilo je takvu optužbu, ali takav ishod vjerovatno nije zabrinjavao policiju. To je bila samo sporedna optužba, koja je omogućavala Ljubunčićevu zadržavanje u zatvoru, dok nije pripremljena optužba za ubistvo travničkog policajca hrvatske nacionalnosti Ante Valjana. Obje istrage, i za miniranje kuća u Čurčića Lugu i za ubistvo policajca Valjana, kantonalna i federalna policija su vodile po izričitom zahtjevu i pod pritiskom zamjenika Visokog predstavnika po-

kojnog Gerda Wagnera, odnosno Hansa Schumachera. Postoje dva osnovna načina istraživanja bombaških napada i eksplozija, kao što je bila ubistvo policajca Ante Valjana. Kantonalna policija u Travniku i Federalna policija u Sarajevu su izabrale onaj metod koji je uvijek neuspješniji. To je istraga usmjerena na samo mjesto eksplo-

zije. Na osnovu tragova eksplozije i djelića eksplozivne naprave, federalni policijski vještaci su pokušavali dokazati da je eksplozija izazvana aktiviranjem elektronskog sklopa koji je identičan elektronskom sklopu koji je dva mjeseca nakon eksplozije pronađen u stanu Murisa Ljubunčića. To bi bio pretežak zahtjev i za daleko iskusni-

je i profesionalnije obučene vještake nego što su sada u Federalnoj policiji. Od drugog, uspješnijeg načina istrage ovakvih zločina policija je očito odustala odmah nakon prijavljivanja Ljubunčića kao osumnjičenog Kantonalnom tužilaštvu u Travniku.

Zamjenik kantonalnog tužioca Behajja Krnjić nije doveo niti jednog svjedoka koji bi potvrdio postojanje Ljubunčićeve političke namjere da ruši Federaciju BiH, a bez dokazivanja takve namjere nema krivičnog djela terorizma. Umjesto toga, moguće političke posljedice ubistva policajca Ante Valjana tužilac Krnjić je predstavljao kao otežavajuće okolnosti za samog Ljubunčića. Međutim, tužilac Krnjić nije dokazao niti da se Ljubunčić ponašao na način na koji je to opisano u optužnici, a kamoli da je dokazao da je takvim svojim djelovanjem Ljubunčić priželjkivao političke posljedice raspada hrvatsko-bošnjačke federacije. Zato je advokat Dautbegović opravdano upozoravao sudsko vijeće da tužilac nastoji unijeti politiku u sudnicu. Izricanjem oslobađajuće presude zbog nedostatka dokaza, sudija Anđelko Marjanović je spriječio takvo miješanje politike u sudstvo. Ovakva presuda, stoga, neće imati posledicu koju su priželjkivali predstavnici međunarodne zajednice. Umjesto podstreka za pomirenje i jačanje povjerenja, oslobađajuća presuda za Ljubunčića će povećati nepovjerenje hrvatskih i bošnjačkih predstavnika u kantonalnoj vlasti u Travniku i u Federaciji BiH. Hrvatski zvaničnici imaju razlog više za svoje tvrdnje da bošnjački policajci namjerno prave farsu opstruirajući gonjenje i suđenja počiniteljima zločina nad Hrvatima.

Murisu Ljubunčiću, koji je tokom jednogodišnje istrage i dva suđenja u Bugojnu i Travniku uporno ponavljao da nema nikakve veze sa djelima za koja je optužen, ostaje da ublaži bol vlastite porodice. Napokon na slobodi, počet će da upoznaje i svoju već dvogodišnju kćerku Aminu, koja je, dok je babo bio u zatvoru, i prohodala.

Advokat Almin Dautbegović: Uspješna odbrana Murisa Ljubunčića

Na osnovu tragova eksplozije i djelića eksplozivne naprave, federalni policijski vještaci su pokušavali dokazati da je eksplozija izazvana aktiviranjem elektronskog sklopa koji je identičan elektronskom sklopu koji je dva mjeseca nakon eksplozije pronađen u stanu Murisa Ljubunčića